

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Pełnomocnik Ministra Spraw Zagranicznych
ds. wyborów do Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej
i referendum ogólnokrajowego w 2023 r.

DK.324.40.2023 / 2
Warszawa, 8 września 2023 r.

Pan
Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

W nawiązaniu do Pana pisma nr VII.602.10.2023.CW z dnia 28 sierpnia 2023 roku odnośnie do projektu rozporządzenia Ministra Spraw Zagranicznych w sprawie utworzenia obwodów głosowania w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w 2023 r. dla obywateli polskich przebywających za granicą oraz wątpliwości dotyczących utrudnionego dostępu do obwodów głosowania uprzejmie wyjaśniam co następuje.

Projekt rozporządzenia w sprawie utworzenia obwodów głosowania w wyborach do Sejmu i do Senatu w 2023 r. dla obywateli polskich przebywających za granicą, zaakceptowany przez Ministra Spraw Zagranicznych zostanie niebawem skierowany do uzgodnień międzyresortowych i będzie dostępny na stronie Rządowego Centrum Legislacji, w zakładce „Rządowy proces legislacyjny”.

Zgodnie z kalendarzem wyborczym, stanowiącym załącznik do postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8 sierpnia 2023 r. w sprawie zarządzenia wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w 2023 r., informacja o obwodach głosowania utworzonych za granicą musi zostać podana do publicznej wiadomości najpóźniej 25 września br.

W związku ze zbliżającymi się wyborami referendum ogólnokrajowym planuje się, w skali całego świata, znacznie zwiększyć liczbę obwodów głosowania w porównaniu z wyborami sprzed czterech lat. W przypadku ponad połowy planowanych do utworzenia obwodów siedziby obwodowych komisji wyborczych będą znajdować się poza siedzibami polskich przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych. Nieuchronnie czynnik ten stanowi obciążenie dla organizatorów wyborów. Wymusza poszukiwania odpowiednich lokali na zasadach rynkowych, co w wielu państwach jest zadaniem bardzo trudnym. Szczególnie utrudnione bywa pozyskiwanie lokali na siedziby komisji w państwach tzw.

dotatkowej akredytacji, gdzie brakuje fizycznej obecności placówki RP i jej pracowników, jak ma to miejsce np. w przypadku Sri Lanki, Bangladeszu, Malediwów i Nepalu.

Należy zaznaczyć, że konsulowie w poszczególnych państwach pozostają w kontakcie z Polonią i Polakami za granicą w celu zapewnienia maksymalnego dostosowania zarówno liczby, jak i lokalizacji obwodów głosowania. Konsulowie w wielu lokalizacjach spotykają się z oddolnymi inicjatywami obywateli. W takich przypadkach każdorazowo oceniają organizacyjne uwarunkowania jego utworzenia.

Należy mieć na względzie w szczególności przepis art. 182 § 8a ustawy Kodeks wyborczy, który wskazuje, że minimalny skład obwodowej komisji wyborczej wynosi 5 członków. Wypada odnotować, że powołanie obwodowych komisji wyborczych przez konsulów musi nastąpić nie później niż na 17 dni przed dniem wyborów, na co wskazuje § 3 uchwały nr 60/2019 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 15 kwietnia 2019 r. W praktyce oznacza to, że do komisji powinny zostać zgłoszone osoby, które przebywają w danym okręgu konsularnym w dłuższym przedziale czasowym, dostępne przed, w trakcie i po dniu wyborów, co w przypadku proponowanych obwodów w miejscach turystycznych może być problematyczne, bo osoby tam przebywające to głównie turyści wypoczywający w przedziałach tygodniowych lub dwutygodniowych, rzadko dłuższych. Członkowie obwodowych komisji wyborczych mają do wykonania obowiązki przed dniem głosowania, a ponadto, by zapewnić sprawny przebieg głosowania i ustalenie jego wyników członkowie obwodowych komisji wyborczych muszą zostać przeszkoleni.

Ze względu na specyfikę i wyzwania organizacyjne, które stanowią dla konsula wybory za granicą musi on mieć pewność co do dyspozycyjności kandydatów na członków obwodowej komisji wyborczej w momencie ewentualnego tworzenia obwodu do głosowania.

Podsumowując, pragnę podkreślić, że mając pełną świadomość bardzo trudnych wyzwań, jakie wynikają dla służby zagranicznej z jej zobowiązań w zakresie organizacji i obsługi procesu wyborczego pragnę zadeklarować, że Ministerstwo Spraw Zagranicznych i polska służba konsularna dołożą wszelkich starań, aby wybory za granicą przebiegły sprawnie a dostępność obwodów głosowania była jak najwyższa.

Z wyrazami szacunku,
Paweł Majewski

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/